

Görsel Sanatlar Etkinliklerinde Bir Yöntem Olarak Kübizm'i Kullanmak: Okul Öncesi Öğretmenlerinin İhtiyaçları*

Using Cubism as a Method in Visual Arts Activities: Needs of Preschool Teachers

Raziye Erkul Hatipoğlu, Adalet Kandır

Yazar Bilgileri

Raziye Erkul Hatipoğlu
Arş. Gör., Kafkas Üniversitesi,
Okul Öncesi Eğitimi,
raziye.erkul@kafkas.edu.tr

Adalet Kandır
Prof. Dr., Gazi Üniversitesi,
Okul Öncesi Eğitimi,
akandır@gazi.edu.tr

ÖZ

Bu çalışmada, görsel sanatlar etkinliklerinde bir yöntem olarak Kübizm'i kullanmaya yönelik okul öncesi öğretmenlerinin ihtiyaçlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeline göre yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu kolay ulaşılabilir durum örnekleme yoluyla 2022-2023 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Kars ili merkezinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bağımsız anaokullarında grup öğretmeni olarak görev yapmakta olan 43 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen "Kübizm Yaklaşımı Sanat Eğitimi Programı İhtiyaç Analizi Formu" kullanılmıştır. Veriler, MAXQDA programı kullanılarak içerik analizi yoluyla analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin en çok bilgi sahibi olduklarını ve programlarında yer verdiklerini belirttikleri sanatçı ve eserlerinin Kübizm sanat akımının temsilcilerinden Pablo Picasso olmasına karşın; programa entegre etme, yöntem teknik ve farklı becerileri geliştirmede araç olarak kullanma gibi pek çok ihtiyaçlarının olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda sanat akımları, sanatçıları ve eserleri ele alınarak okul öncesi çocuklara yönelik programların geliştirilmesine ve öğretmen eğitimlerine ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Makale Bilgileri

Anahtar Kelimeler
Okul öncesi eğitim
Erken çocukluk eğitimi
Görsel sanatlar eğitimi
Kübizm
Öğretmenlerin ihtiyaçları

Keywords
Preschool education
Early childhood education
Visual art education
Cubism
Teachers' needs

Makale Geçmişi
Geliş: 06.10.2023
Kabul: 22.01.2024

ABSTRACT

This study aims to determine the needs of preschool teachers for using Cubism as a method in visual arts activities. It was conducted according to the case study model, one of the qualitative research methods. The study group consisted of 43 preschool teachers working as group teachers at independent kindergartens affiliated with the Turkish Ministry of National Education in the centre of Kars province in the 2022-2023 academic year spring term through convenience sampling. "Needs Analysis Form for Art Education Curriculum with the Cubist Approach" developed by the researchers was used as a data collection tool. The data were analysed through content analysis using MAXQDA software. As a result of the research, it was determined that although the artist and his works that teachers had the most knowledge and included in their curricula were Pablo Picasso, one of the representatives of Cubism and his works, they had many needs such as integrating them into the curriculum, using them as a tool to develop methods, techniques and different skills. In this direction, there is a need for the development of curricula for preschool children and teacher training by considering art movements, artists and their works.

*Bu araştırma ikinci yazar danışmanlığında, birinci yazar tarafından yürütülmekte olan doktora tezinden üretilmiştir.

Makale Türü

Araştırma

Önerilen Atıf Erkul-Hatipoğlu, R. & Kandır, A. (2024). Görsel sanatlar etkinliklerinde bir yöntem olarak Kübizm'i kullanmak: Okul öncesi öğretmenlerinin ihtiyaçları. *TEBD*, 22(1), 215-238.
<https://doi.org/10.37217/tebd.1372058>

Giriş

Görsel sanatlar duyguların, düşüncelerin yansıtılmasında bireylerin kendini ifade edebilmesi için bir yol olarak nitelendirilebilir. Erken yıllardan itibaren çocukların var olan potansiyellerinin ortaya çıkarılması, sanat tarihi, sanat alanları, sanatçılar ve eserleri hakkında bilgi ve farkındalık kazanmaları, estetik gelişimlerinin desteklenmesi bakımından görsel sanatlar eğitimi oldukça önemlidir. Yaşamın ilk yıllarından itibaren verilen nitelikli bir görsel sanat eğitimi, çocuklardaki pek çok becerinin desteklenmesinde rol oynamaktadır. Farklı dokularda, renklerde materyallerle etkileşim içerisinde olarak özgün ürünler ortaya koymak, sanatla iç içe olmak çocuklarda hayal gücü ve yaratıcılığı, problem çözme becerilerini, duyuşsal, bilişsel, sosyal gelişimlerini desteklemede yardımcı olmaktadır (Park vd., 2015). Nitelikli görsel sanatlar etkinlikleri, çocukların görsel-uzamsal becerilerinin gelişimine, sanatsal ifade yeteneklerinin desteklenmesine olanak sağlar (Novakovic, 2015). Bununla birlikte bütün çocukların sanatla etkileşimde olma ve sanatsal deneyimler gerçekleştirme hakkı vardır. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde çocukların sanatsal ve kültürel yaşama katılma hakkının olduğu, bu bakımdan her çocuğa uygun ve eşit fırsatlar sunulmasının teşvik edilmesi gerektiği de açıkça belirtilmektedir (United Nations, 1989, s. 12-13).

Görsel sanatlar eğitimi kapsamında çocuklara çeşitli zengin materyal seçeneği sunmak, sanat dallarından, sanat akımlarından, ünlü sanatçılar ve eserlerinden bahsetmek, çocukların farklı bakış açıları geliştirmelerinde, kendi yeteneklerinin farkına varıp geliştirebilmelerinde, iyi birer sanat alımlayıcısı olabilmelerinde önemli fırsatlardır (Aylward, Harley, Field, Greer ve Vega-Lahr, 1993). Bu bakımdan da erken çocukluk eğitimcilerinin eğitim programlarında görsel sanatlar eğitimine nasıl yer verdikleri, sınıf içi ve sınıf dışı uygulamalarının niteliği ön plana çıkmaktadır. Erken çocukluk eğitiminde nitelikli bir görsel sanat eğitimi için eğitimcinin bu konudaki bakış açısı, bilgi ve farkındalık düzeyi, yetkinlikleri, çocuklara sunduğu eğitim fırsatları yadsınamaz bir faktördür (Novakovic, 2015). Ek olarak öğretmen yetiştirme programlarında görsel sanatlar eğitime yönelik yer verilen derslerin ve sonrasındaki hizmet içi eğitimlerin niteliğine değinmek gerekmektedir. Okul öncesi öğretmenliği lisans programında yer alan "Erken Çocuklukta Sanat Eğitimi" dersinin içeriğinde de okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimi ve erken çocukluk eğitimine entegrasyonu bakımından yetkinlikler kazanmaları amaçlanmaktadır (Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 2018, s. 9). Buna karşın ülkemizde okul öncesi öğretmenleri (Özkan ve Girgin, 2014; Şahin, 2020) ve okul öncesi öğretmen adaylarıyla (Aydoğdu ve Ayanoğlu, 2020) yapılan araştırmalarda, katılımcıların lisans öğrenimleri boyunca görsel sanat eğitime ilişkin aldıkları dersleri yetersiz olarak değerlendirdikleri bilinmektedir. Bu konuda uygulama ağırlıklı eğitimlere ihtiyaç duyulmaktadır (Erdem, 2019, s. 198). Okul öncesi öğretmenlerinin günlük eğitim akışlarında yer verdikleri sanat etkinliklerini inceleyen pek çok araştırmada ise öğretmenlerin genellikle kesme-yapıştırma, yırtma-yapıştırma, etkinlik

sayfaları, sınırlı alanları boyama gibi basmakalıp etkinliklerin tercih ettikleri ortaya konmuştur (Avcı ve Sağsöz, 2018; Bulut, 2020; Erkut, 2016, s. 153; Ünal, 2018). Sanat etkinlikleri, sınırlı alanları boyama, kesme, yırtma, yapıştırma çalışmalarından çok daha fazlasını içermektedir. Eğitimcilerin çocukların gelişimlerini desteklemek amacıyla planladığı pek çok sanat etkinliği de aslında eğitimsel ve gelişimsel fayda sağlamakta yetersiz kalmaktadır. Bir sanat eserini, özelliklerini, o eseri ortaya koyan sanatçıyı inceleme, sanat eleştirisi yapabilme, bu eserden esinlenerek özgün ürünler ortaya koyabilme; sanatçının ve eserin ortaya konduğu dönemin tarzına uygun eserler oluşturmaya yönelik çalışmalar oldukça kıymetlidir. Bu tür sanat etkinlikleri matematik ve fen etkinlikleri gibi bilişsel ağırlıklı çalışmalarla da bütünleştirilerek beynin sağ ve sol lobunun aktif olarak kullanılmasında ve bütüncül gelişiminde fayda sağlayabilmektedir (Eglinton, 2003). Ayrıca sanat çalışmaları yoluyla çocukların doğal gözlem ve merakından faydalanarak gördüklerini estetik bir bakış açısıyla değerlendirmelerine yardımcı olmak, aynı anda doğal çevreyi ve onun ilham verdiği sanat eserlerini takdir etmelerini sağlamak mümkün olabilmektedir. Erken çocukluk dönemindeki nitelikli sanat çalışmaları, çocukların algı, biliş, dil ve sosyal becerilerinde de önemli destek sağlamaktadır (Epstein, 2001). Özellikle yurt dışında yapılan erken çocukluk dönemindeki sanat uygulamalarına bakıldığında farklı sanat akımlarını, sanatçıları ve eserlerini ele alan çalışmalara rastlanmaktadır (Eckhoff, 2008; Finnegan, 2001; Savva, 2003).

Ülkemizde, okul öncesi öğretmenlerinin sanat etkinliklerini (Avcı ve Sağsöz, 2018); sanat etkinliklerinde kullandıkları materyalleri (Çelik ve Yazar, 2009; Parlakyıldız ve Yıldızbaş, 2006); etkinlik yönergelerini (Tezel, 2015); sanat eğitimi anlayışlarını (Kaymak ve İliden, 2016); görsel sanatlara ve sanat etkinliğine yönelik tutumlarını (Aykanat, 2018; Hızal, 2017), görüşlerini (Bayraktar (2019); sanat etkinliklerinde karşılaştıkları sorunları (Gökdemir, 2019) inceleyen pek çok araştırma yer almaktadır. Buna karşın yapılan alanyazın taraması doğrultusunda okul öncesi öğretmenlerinin sanat etkinliklerinde herhangi bir sanat akımına, sanatçılarına ve eserlerine programlarında nasıl yer verdiklerini inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bununla birlikte bir sanat eserini tanıyabilme, inceleme, değerlendirme ve estetik gelişimi destekleyici çalışmalara da sıklıkla yer verilmediği görülmüştür. Bu durum, erken çocukluk döneminde sanat eğitimi uygulamaları bakımından ülkemizde var olan bir ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır.

Nitelikli bir erken çocukluk dönemi görsel sanat eğitimi için bu konuda donanımlı, bilgili, farkındalığı yüksek, üretken, çocuklara gelişimsel fırsatlar sunabilen iyi yetişmiş öğretmenlerin olması önemlidir (Samsun ve Güven, 2022). Bu kapsamda öncelikle var olan ihtiyaçların ortaya konması, ardından belirlenen ihtiyaçların giderilmesi için gerekli çalışmaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Yapılan alanyazın incelemeleri ışığında bu araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin eğitim programlarında, sınıflarının tasarımı ve düzenlenmesinde Kübizm başta olmak üzere sanat

akımlarına, sanatçılara, eserlere ne şekilde yer verdiklerinin incelenmesi, öğretmenlerin bu kapsamdaki ihtiyaçlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın problem cümlesini “Görsel sanatlar etkinliklerinde bir yöntem olarak Kübizm’i kullanmaya yönelik okul öncesi öğretmenlerinin ihtiyaçları nelerdir?” sorusu oluşturmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseniyle yürütülmüştür. Durum çalışması, var olan bir durumu ayrıntılı biçimde ortaya koymak amacıyla yapılan araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 333). Bu doğrultuda, bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin görsel sanatlar eğitimine ilişkin var olan ihtiyaçlarının sanat akımları boyutunda derinlemesine ortaya konulması amaçlandığı için bu araştırma durum çalışması deseniyle yürütülmüştür.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde, zaman ve maliyet açısından ekonomiklik göz önünde bulundurularak kolay ulaşılabilir durum örnekleme tercih edilmiştir (Miles ve Huberman, 2016, s. 28). Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Kars ili merkezinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bağımsız anaokullarında grup öğretmeni olarak görev yapmakta olan 43 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur.

Öğretmenlere yönelik kişisel bilgilere Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlere Yönelik Kişisel Bilgiler

<i>Değişken</i>		<i>f</i>	<i>%</i>
Okul Kodu	O1	9	20,93
	O2	13	30,23
	O3	6	13,95
	O4	7	16,28
	O5	3	6,98
	O6	2	4,65
	O7	3	6,98
Kadro Durumu	Ücretli	8	18,61
	Sözleşmeli	10	23,26
	Kadrolu	25	58,14
Sanat Eğitimi Programı Alma Durumu	Evet	2	4,65
	Hayır	41	95,35
Toplam		43	100

Tablo 1’e bakıldığında araştırmaya yedi bağımsız anaokulundan toplamda 43 okul öncesi öğretmenin katıldığı görülmektedir. Öğretmenlerden 8’i ücretli, 10’u sözleşmeli, 25’i ise kadrolu olarak çalışmaktadır. Yalnızca iki öğretmen, daha önce herhangi bir sanat eğitimi programı aldığını belirtmiştir. Aldıkları eğitimin türü sorulduğunda ise biri “Yaratıcı Drama”; diğeri “Resim ve Gitar” kursuna katıldığını ifade etmiştir. Tabloda yer alan kişisel bilgilere ek olarak öğretmenlerden yalnızca

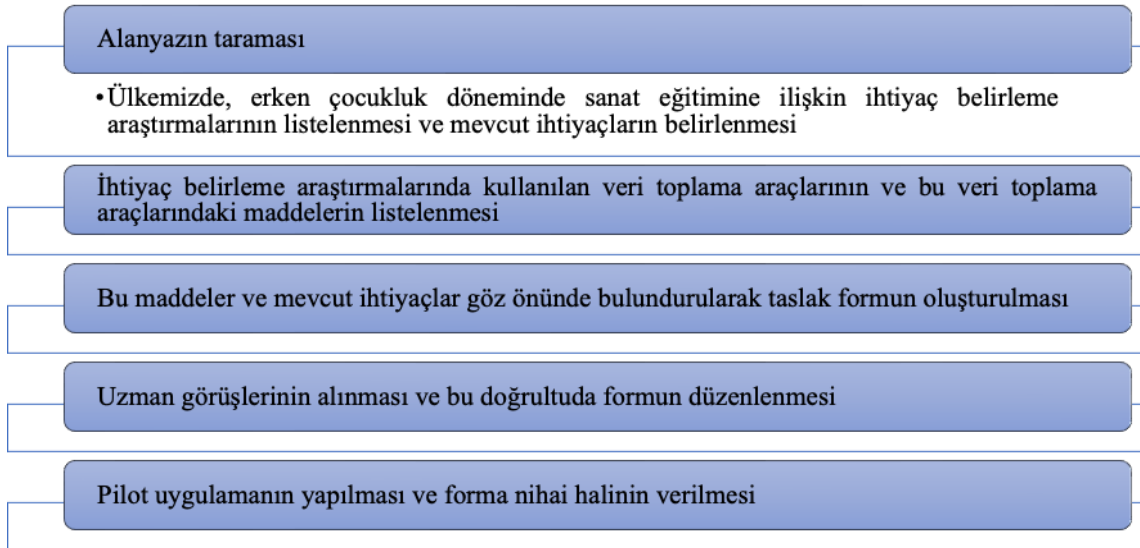
birinin erkek diğerlerinin kadın olduğu; bir öğretmenin yüksek lisans, diğerlerinin lisans mezunu olduğu; öğretmenlerden birinin çocuk gelişimi, diğerlerinin okul öncesi öğretmenliği lisans programı mezunu olduğu; öğretmenlerin yaş ortalamasının $\bar{X}=30,581$; mesleki kıdem yılı ortalamasının ise $\bar{X}=6,279$ olduğu tespit edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından yarı yapılandırılmış görüşme tekniğine uygun bir şekilde geliştirilen “Kübist Yaklaşımlı Sanat Eğitimi Programı (KYSEP) İhtiyaç Analizi Formu” kullanılmıştır.

Kübist Yaklaşımlı Sanat Eğitimi Programı (KYSEP) İhtiyaç Analizi Formu

Okul öncesi öğretmenlerinin görsel sanatlar etkinliklerinde bir yöntem olarak Kübizm'i kullanmaya yönelik ihtiyaçlarının belirlenmesi amacıyla kullanılacak veri toplama aracını belirlemek için alanyazın incelenmiş, araştırmanın amacı ve kapsamına uygun bir veri toplama aracına rastlanmamıştır. Bu doğrultuda ilgili alan yazındaki kuramsal bilgiler ve araştırma sonuçları da göz önünde bulundurularak araştırmacılar tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Formun geliştirilme basamakları Şekil 1’de belirtilmiştir.

Şekil 1. KYSEP İhtiyaç Analizi Formu'nun geliştirilme basamakları

KYSEP İhtiyaç Analizi Formu hazırlanırken öncelikle ilgili alanyazın incelenmiş, ülkemizdeki erken çocukluk eğitime yönelik ihtiyaç belirleme araştırmaları ele alınmıştır. Bu kapsamda ele alınan 28 araştırmada kullanılan toplamda 28 veri toplama aracı ve araştırmalarda elde edilen bulgular detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu araştırmalardaki veri toplama araçlarında yer alan maddeler ve mevcut ihtiyaçlar ışığında yarı yapılandırılmış görüşme formu için taslak sorular hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak form için kapsam geçerliğini ve yapı geçerliğini sağlamak amacıyla

uzman görüşleri alınmıştır. Bu doğrultuda bir erken çocukluk eğitimi, bir ölçme ve değerlendirme, bir güzel sanatlar-resim eğitimi uzmanı, iki okul öncesi öğretmeni (sekiz yıllık mesleki deneyime sahip) olmak üzere toplamda beş uzmandan görüş alınmıştır. Uzmanların görüşleri doğrultusunda form üzerinde düzenlemeler yapılmış ve soruların anlaşılabilirliğini, araştırmanın amacına hizmet edip etmediğini ve tekrar eden soruların olup olmadığını test etmek amacıyla dört okul öncesi öğretmeniyle pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulamalarda elde edilen veriler kapsamında herhangi bir düzeltmeye ihtiyaç duyulmadığı görülmüş ve forma nihai hâli verilmiştir.

KYSEP İhtiyaç Analizi Formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğretmenlerin cinsiyeti, yaşı, öğrenim düzeyi, mesleki kıdem yılı, mezuniyet alanı, kadro durumu, görev yaptıkları okulun türü ve mesleğe başladıktan sonra bir sanat eğitimi programına katılma durumlarını belirlemeyi amaçlayan sekiz soru yer almaktadır. İkinci bölümde ise öğretmenlerin görsel sanatlar etkinliklerine ilişkin mevcut durumlarını ve eğitimsel ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik altı soru yer almaktadır. Bu altı sorudan dördüncüsü öğretmenlerin Kübizm sanat akımına programlarında nasıl yer verdiklerini belirlemeye yönelik kendi içerisinde üç alt sorudan oluşmaktadır. Altıncı soru ise öğretmenlerin görsel sanatlar etkinliklerinde Kübizm'i kullanmaya ilişkin ihtiyaç duydukları konuları belirlemeyi amaçlayan alanların sıralandığı planlama, uygulama ve değerlendirme basamakları olmak üzere üç alt bölümden oluşmaktadır.

İşlem

Kars ili merkezinde yedi resmî bağımsız anaokulu yer almaktadır ve bu okullarda toplamda 44 okul öncesi öğretmeni (grup öğretmeni) görev yapmaktadır. Kulüp öğretmenleri, planlama ve uygulama süreçlerindeki farklılıklarından dolayı çalışma grubuna dâhil edilmemiştir. Öncelikle bu okullara gidilip araştırmanın amacı ve araştırma süreci okul yöneticileri ve öğretmenlere açıklanmış, öğretmenler araştırmaya davet edilmiştir. Araştırmaya katılımın tamamen gönüllülük esasına dayalı olduğu belirtilip araştırmaya katılmayı kabul eden öğretmenlere veri toplama aracı tanıtılmıştır.

Veri toplama aracı, her bir öğretmen için ayrı ayrı baskı alınarak kendilerine fiziki olarak teslim edilmiştir. Kurumlardaki eğitim sürecinde herhangi bir aksaklığa sebep olmaması, aynı zamanda öğretmenlerin sorulara yönelik nitelikli ve derinlemesine yanıtlar verebilmeleri açısından öğretmenlere çalışma saatleri dışında formu doldurmaları için ihtiyaç duydukları kadar süre tanınmıştır. Doldurulan formlar, öğretmenlerden daha sonra araştırmacı tarafından teslim alınmıştır.

Öğretmenlere K1, K2, K3 ... K43 okullara ise O1, O2, O3 ... O7 şeklinde kod verilerek veri setine işlenmiş olup kişisel verilerin korunmasına önem verilmiştir. Verilerin veri setine işlenmesi sürecinde, bir öğretmenin başka bir öğretmenin formundaki yanıtların birebir aynısını doldurduğu tespit edildiği için bu veri geçersiz kılınmıştır. Toplamda 43 okul öncesi öğretmenin formaya verdiği yanıtlar veri setine ham veri olarak işlenmiş, analize dâhil edilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada verilerin analizinde MAXQDA programı kullanılarak içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizinde asıl amaç elde edilen verileri açıklayan kavramlar ve ilişkilere derinlemesine bir analiz yapılarak ulaşmaktır. Bu doğrultuda öncelikle verilerin kavramsallaştırılması, ardından bu kavramlara göre anlamlı bir biçimde düzenlenmesi ve bu verileri açıklayan temaların ortaya konması gerekmektedir (Creswell, 2018, s. 179; Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 259).

Bu araştırmada verilerin kodlanma sürecinde, bütünlük bir bakış açısı sunması nedeniyle “genel bir çerçeve içinde yapılan kodlama” türü tercih edilmiştir. “Genel bir çerçeve içinde yapılan kodlama” türünde veri seti içerisindeki kavramlardan yola çıkılarak kodlamalar yapılmakta; ihtiyaç duyulduğu takdirde ise ilgili alanyazındaki kavram ve kategorilere başvurulmuş ve karar verilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 264). Bu kapsamda öncelikle kodlar oluşturulmuş; kodlardan kategorilere, kategorilerden ise temalara gidilmiştir.

Analiz sürecinde kodlama güvenilirliği göz önünde bulundurularak zaman açısından güvenilirliğe ve kodlayıcılar arası güvenilirliğe bakılmıştır. Miles ve Huberman (2016), zaman açısından güvenilirliği, aynı araştırmacının veri setini farklı zamanlarda tekrar kodlaması doğrultusunda kodlar, kategoriler ve temalar arasındaki uyuma bakılması olarak tanımlamıştır ve ön kodlama-yeniden kodlama güvenilirliğinde 0,80 düzeyinde uyumun olması beklenmektedir. Bu doğrultuda bu araştırmada öncelikle ilk kodlayıcının analiz süreci olgunlaşana kadar veri setini tekrar tekrar analiz etmesiyle geçici kodlar oluşturulmuş; ardından kodlar, kategoriler ve temalar olgunlaştığında analiz sonlandırılıp bir hafta boyunca veri setine hiç bakılmamıştır. Bir hafta sonra aynı kodlayıcı veri setini yeniden analiz etmiş, bu doğrultuda bir kodun adı değişmiş ve iki öğretmenin aynı kodla ikişer kere kodlandığı fark edilip düzeltilmiştir. Bu bakımdan araştırmada zaman açısından kodlama güvenilirliğinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

Kodlayıcılar arası güvenilirlik ise iki ya da daha fazla kodlayıcı arasındaki görüş birliği, uyum ve tutarlılık düzeyini ifade etmektedir (Cohen ve Swerdlik, 2009, s. 151). Kodlama güvenilirliği açısından kodlayıcılar arasındaki uyumun en az 0,70 düzeyinde olması gerektiği önerilmektedir (Miles ve Huberman, 2016, s. 64; Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 265). Bu kapsamda farklı bir kodlayıcı ile analiz edilen veri seti üzerinde yeniden çalışılmıştır ve kodlayıcılar arasında, yalnızca bir kodun adlandırılması bakımından farklılık ortaya çıkmış, sonrasında ortak bir kod ismi üzerinden ortak bir karara varılmıştır.

Bu doğrultuda oluşturulan temalar ve kategoriler aşağıda belirtilmiştir:

- Verilerin analizi doğrultusunda “betimleyici bulgular”, “sanat akımlarına yer verme”, “Kübizm’e yer verme”, “Kübizm’i çocukların gelişimsel becerilerini desteklemede bir araç

olarak kullanma", "öğretmenlerin ihtiyaçları", "öğretmenlerin önerileri" olmak üzere altı temaya ulaşılmıştır.

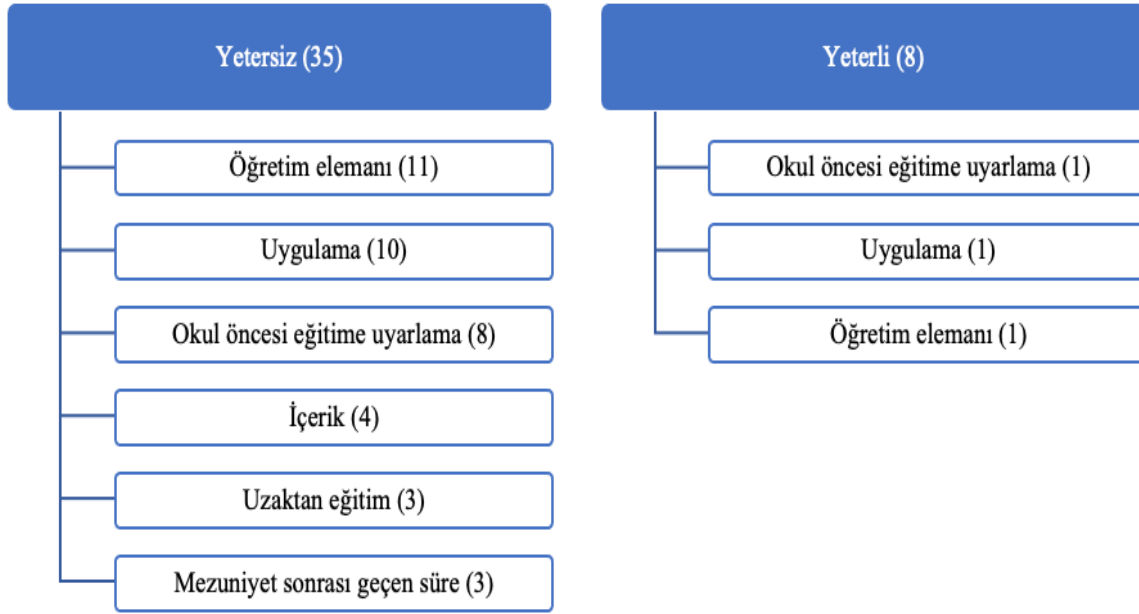
- Öğretmenlerin lisans öğreniminde görsel sanatlar eğitimine ilişkin aldığı dersleri sanat etkinliklerini planlamaya yönelik görüşleri ve okul öncesi eğitimde görsel sanatlara yer verme biçimleriyle ilgili yanıtları "betimleyici bulgular" teması altında "yeterli" ve "yetersiz" ile "eğitim programlarında" ve "sınıfın tasarımı ve düzenlenmesinde" kategorileri aracılığıyla incelenmiştir.
- Öğretmenlerin sanat akımları konusundaki yetkinliklerine ilişkin görüşlerine ve okul öncesi eğitimde sanatçılara yer verme durumlarına yönelik yanıtları "sanat akımlarına yer verme" teması altında "Yeterli bulmuyorum.", "Bilgim var." ve "Yeterli buluyorum." ile "evet" ve "hayır" kategorileri kapsamında ele alınmıştır.
- Öğretmenlerin okul öncesi eğitimde Kübizm'e yer verme durumlarına yönelik yanıtları "Kübizm'e yer verme" teması çatısı altında; "sanat etkinliklerinde", "sanat merkezinde", "sanat etkinliklerinde ve sanat merkezinde", "Hiçbir şekilde yer vermiyorum." kategorileri kapsamında incelenmiştir.
- Öğretmenlerin, çocukların gelişimini desteklemede Kübizm'in araç olarak kullanılabilmesi için gelişimsel alanlara yönelik yanıtları "Kübizm'i çocukların gelişimsel becerilerini desteklemede bir araç olarak kullanma" temasında "sanatsal gelişim", "bilişsel gelişim", "sosyal duygusal gelişim", "ince motor gelişim", "dil gelişimi" ve "Bilgim yok." kategorileri aracılığıyla ele alınmıştır.
- Öğretmenlerin Kübizm'i görsel sanatlar etkinliklerinde bir yöntem olarak kullanmaya ilişkin ihtiyaçlarını belirttikleri yanıtlar "öğretmenlerin ihtiyaçları" teması altında "planlama", "uygulama" ve "değerlendirme" kategorileri kapsamında incelenmiştir.
- Öğretmenlerin bu doğrultuda yapılabileceklerle ilişkin önerileri ise "öğretmenlerin önerileri" temasında "program geliştirilmesi", "eğitici eğitimleri", "kaynakların ve materyallerin dağıtılması" kategorileri ile ele alınmıştır.

Bulgular

Bulgular, elde edilen verilerin analizleri doğrultusunda "betimleyici bulgular", "sanat akımlarına yer verme", "Kübizm'e yer verme", "Kübizm'i çocukların gelişimsel becerilerini desteklemede bir araç olarak kullanma", "öğretmenlerin ihtiyaçları", "öğretmenlerin önerileri" olmak üzere altı tema altında toplanmıştır.

Betimleyici Bulgular

Öğretmenlerin lisans öğrenimleri süresince görsel sanatlar eğitimine ilişkin aldıkları dersleri sanat etkinliklerini planlamada nasıl bulduklarına yönelik görüşlerine Şekil 2’de yer verilmiştir.

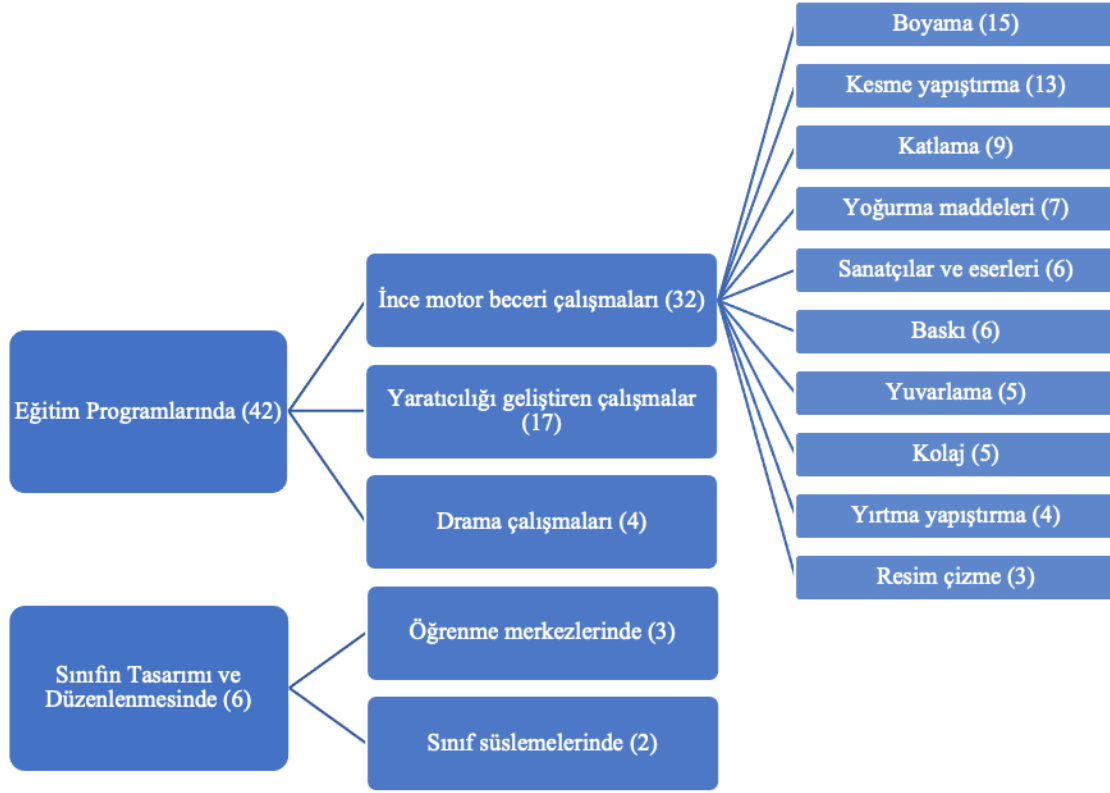
Şekil 2. Öğretmenlerin lisans öğreniminde görsel sanatlar eğitimine ilişkin aldıkları dersleri sanat etkinliklerini planlamaya yönelik görüşleri

Şekil 2 incelendiğinde öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (n=35) lisans öğreniminde görsel sanatlar eğitimine ilişkin aldıkları dersleri, sanat etkinliklerini planlamada yetersiz bulduğu görülmektedir. Yetersiz bulma nedenlerini ise sıklıkla belirtilme düzeyine göre sırasıyla, öğretim elemanı (n=11); uygulama (n=10); okul öncesi eğitime uyarlama (n=8); içerik (n=4); uzaktan eğitim (n=3) ve mezuniyet sonrası geçen süre (n=3) kaynaklı nedenlerle yetersiz bulduklarını belirttikleri saptanmıştır. Yetersiz bulma nedenini belirten bir öğretmenin ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

K16: “Hayır. Lisans eğitiminde sanat etkinliklerine çok az yer veriliyor. Genelde fakültenin Görsel Sanatlar hocası giriyor ama bunu alanımıza entegre etmede kullanabileceğimiz tekniklerin, yaratıcı çalışmaların yer verildiği şekilde işlemiyorlar.”

Lisans öğrenimleri boyunca aldıkları görsel sanatlar eğitimine ilişkin dersleri sanat etkinliklerini planlama bakımından yeterli bulan öğretmenler (n=8); uygulama (n=1), okul öncesi eğitime uyarlama (n=1) ve öğretim elemanı bakımından (n=1) yeterli bulduklarını ifade etmiştir.

Öğretmenlere, okul öncesi eğitimde görsel sanatlara nasıl yer verdikleri sorulmuş ve verdikleri yanıtlar Şekil 3’teki gibi kategorize edilmiştir.

Şekil 3. Öğretmenlerin okul öncesi eğitimde görsel sanatlara yer verme biçimleri

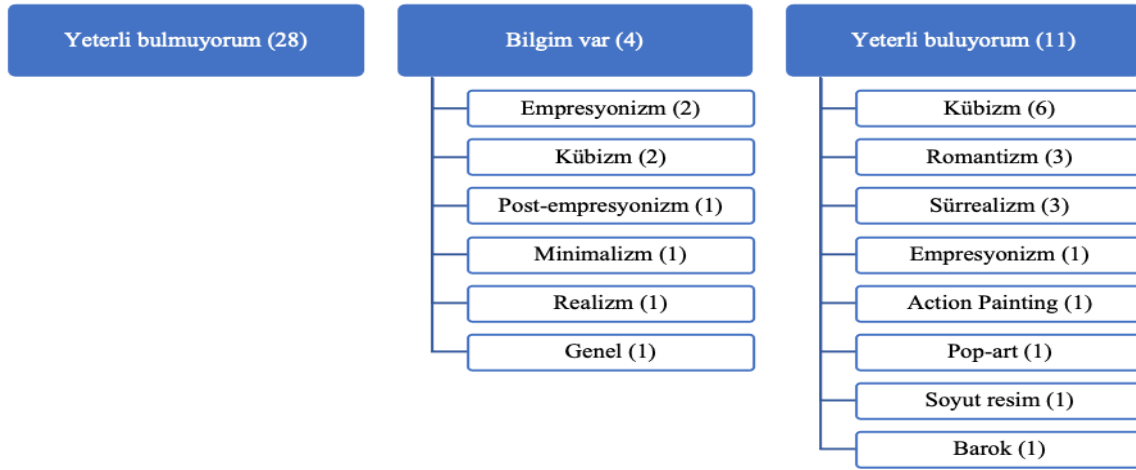
Şekil 3'e bakıldığında öğretmenlerin okul öncesi eğitimde görsel sanatlara, eğitim programlarında (n=42) ve sınıfın tasarımı ve düzenlenmesinde (n=6) yer verdiklerini belirttikleri görülmektedir. Eğitim programlarında en çok ince motor beceri çalışmalarına (n=32), ek olarak yaratıcılığı geliştiren çalışmalara (n=17) ve drama çalışmalarına (n=4); sınıfın tasarımı ve düzenlenmesinde ise öğrenme merkezlerinde (n=3) ve sınıf süslemelerinde (n=2) yer verdiklerini ifade etmişlerdir. Görsel sanatlara yer verme biçimlerine ilişkin bazı öğretmenlerin ifadeleri aşağıda sunulmuştur:

K12: "Resim boyama etkinliklerine sıklıkla yer veriyorum. El becerilerinin gelişmesi açısından boya-kes-yapıştır etkinliğini hemen hemen her gün yaptırıyorum. Belirli gün ve haftalara özgü görsel sanatlar etkinliklerinin tümünü yapıyoruz ve çocuklarla panomuzu o güne özel (örneğin kütüphane haftası) süslüyoruz."

K21: "Boyama çalışmaları (kuru boya, sulu boya, parmak boyası ile), kağıt teknikleri ile basit katlama, yırtma yapıştırma, basit kesme işleri, kolaj çalışmaları."

Sanat Akımlarına Yer Verme

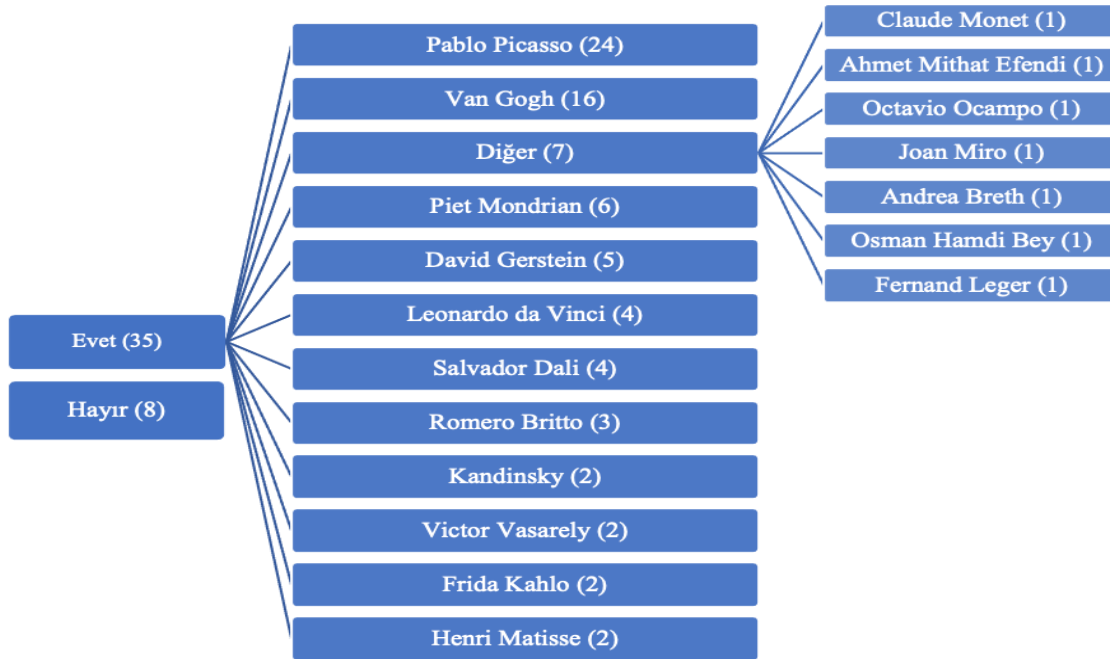
Öğretmenlere sanat akımları konusundaki yetkinlikleri bakımından görüşleri sorulmuş ve bu kapsamdaki yanıtları "Yeterli bulmuyorum.", "Bilğim var." ve "Yeterli buluyorum." olmak üzere Şekil 4'teki gibi betimlenmiştir.

Şekil 4. Öğretmenlerin sanat akımlarındaki yetkinlikleri bakımından kendilerine ilişkin görüşleri

Şekil 4 incelendiğinde, öğretmenlerin çoğunun (n=28) kendisini herhangi bir sanat akımı konusunda yeterli bulmadığını belirttiği görülmektedir. Bunun yanı sıra bazı öğretmenler kendilerini yeterli bulduğunu (n=11), çok az bir kısmı ise yalnızca bilgisinin olduğunu (n=4) ifade etmiştir. Kendisini herhangi bir sanat akımında yeterli bulduğunu belirten öğretmenler arasında sırasıyla en çok Kübizm (n=6) ve Romantizm (n=3) ile Sürralizm (n=3) akımlarının belirtildiği tespit edilmiştir.

Öğretmenlere okul öncesi eğitimde sanatçılara ve eserlerine yer verme durumları sorulmuş; bu kapsamda yer verdiklerini ifade edenlerin hangi sanatçıları ve eserlerini ele aldıklarını belirtmeleri istenmiştir. Bu doğrultuda öğretmenlerin verdikleri yanıtların organizasyonuna Şekil 5'te yer verilmiştir.

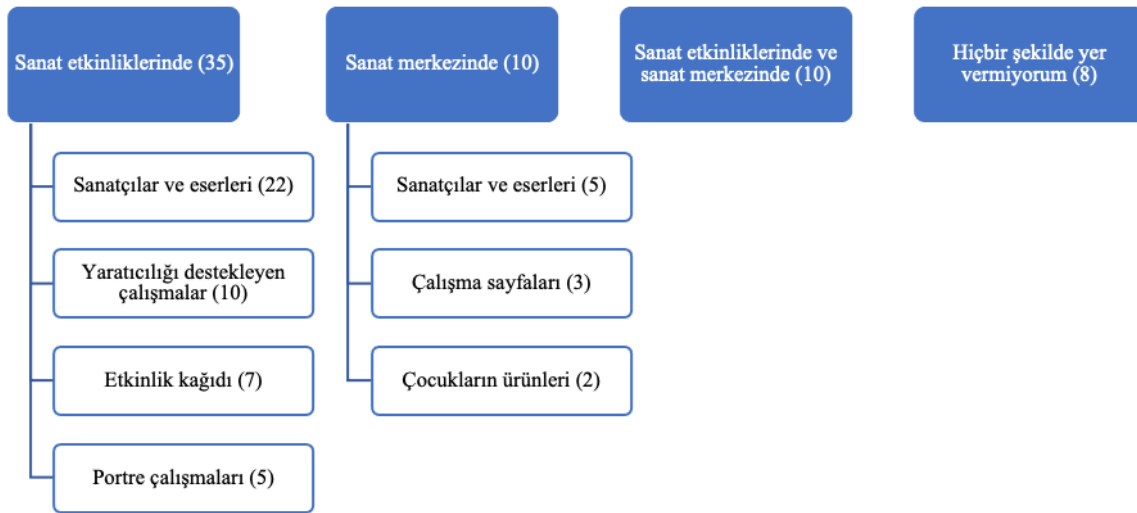

Şekil 5. Öğretmenlerin okul öncesi eğitimde sanatçılara yer verme durumları

Öğretmenlere herhangi bir sanat akımı, sanatçı ve eserlerini çocuklara tanıtır tanıtmadıkları sorulduğunda büyük çoğunluk (n=35) “evet” yanıtını vermiştir. Şekil 5 incelendiğinde okul öncesi eğitimde sanatçılara yer verdiklerini belirten katılımcılar arasından en çok Pablo Picasso’nun (n=24) ve Van Gogh’un (n=16) belirtildiği görülmektedir.

Kübizm’e Yer Verme

Öğretmenlere Kübizm’i günlük eğitim akışlarında, etkinliklerinde ve/veya sanat merkezlerini zenginleştirmede kullanıp kullanmadıkları; sanat etkinliklerini planlarken sanat merkezinde ya da sınıfın diğer alanlarında Kübist sanatçılara ve sanat eserlerine yer verip vermedikleri sorulmuştur. Öğretmenlerin bu doğrultudaki yanıtları “sanat etkinliklerinde”, “sanat merkezinde”, “sanat etkinliklerinde ve sanat merkezinde” ve “Hiçbir şekilde yer vermiyorum.” olmak üzere Şekil 6’daki gibi dört kategoride ele alınmıştır.

Şekil 6. Öğretmenlerin okul öncesi eğitimde Kübizm’e yer verme durumları

Şekil 6’ya bakıldığında öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun (n=35) Kübizm’i sanat etkinliklerinde kullandığını, bir kısmının (n=10) sanat merkezinde yer verdiğini, bazılarının hem sanat merkezinde hem de sanat etkinliklerinde faydalandığını (n=10), bazı öğretmenlerin ise hiçbir şekilde yer vermediklerini (n=8) belirttiği görülmektedir.

Sanat etkinliklerinde sanatçılar ve eserleri (n=22), yaratıcılığı destekleyen çalışmalar (n=10), etkinlik kâğıdı (n=7) ve portre çalışmaları (n=5) aracılığıyla; sanat merkezinde ise sanatçılar ve eserleri (n=5), çalışma sayfaları (n=3), çocukların ürünleri (n=2) yoluyla Kübizm’e yer verdiklerini ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenlerin bu konudaki ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

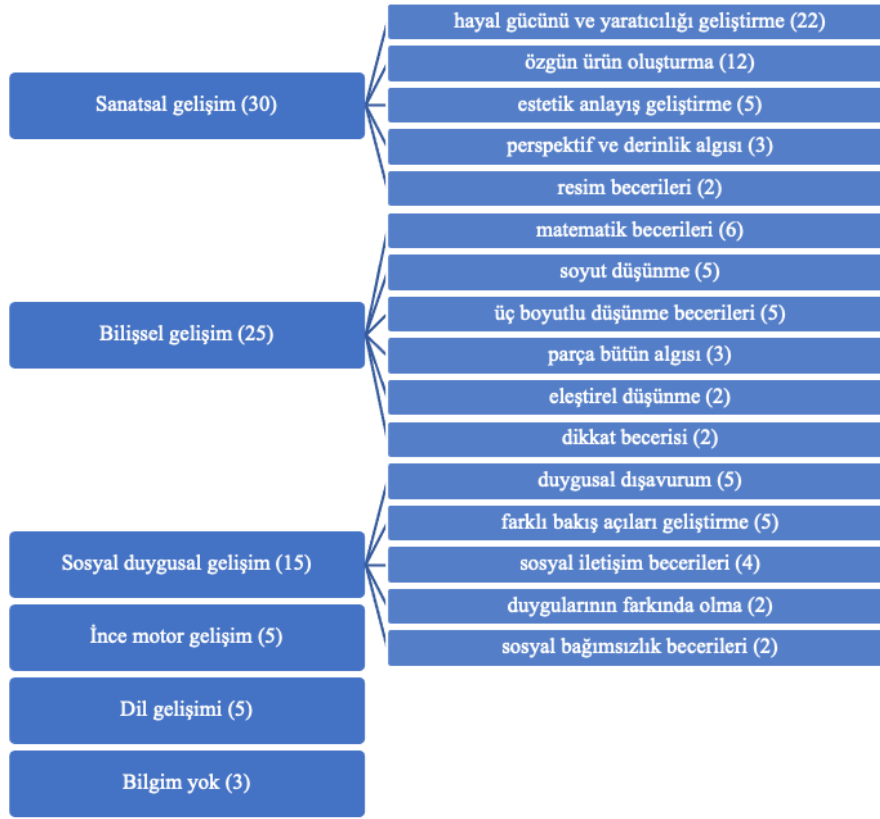
K18: “Çeşitli sanatçıları anlatırken kullanıyorum. Ayda bir günü “Ressam Günü” belirledim. Çeşitli sanatçılar ve onların eserlerini anlatıyorum.”

K22: “Evet kullanıyorum. Victor Vasarely’i tanıyıp, siyah-beyaz kavramı kapsamında parçalardan kes-yapıştır tekniğiyle bütün bir tablo oluşturduk. Ressam gününde sanatçı ve eserlerini tanıtıp

sergiliyoruz. Ressamın eserlerinden yola çıkarak kendi eserlerimizi oluşturup sanat galerimizde sergiliyoruz.”

Kübizm’i Çocukların Gelişimsel Becerilerini Desteklemede Bir Araç Olarak Kullanma

Öğretmenlere Kübist sanatçılar ve eserlerinin çocukların hangi gelişimsel becerilerini desteklemek için bir araç olarak kullanılabileceği sorulmuş ve yanıtlar Şekil 7’deki gibi altı kategoride betimlenmiştir.

Şekil 7. Çocukların gelişimini desteklemede araç olarak kullanılabilecek gelişimsel alanlara yönelik öğretmen görüşleri

Şekil 7 incelendiğinde öğretmenlerin en çok sanatsal gelişim (n=30) olmak üzere sırasıyla bilişsel gelişim (n=25), sosyal duygusal gelişim (n=15), ince motor gelişim (n=5), dil gelişimi (n=5) alanlarını desteklemede Kübizm’in bir araç olarak kullanılabileceğini belirttiği görülmektedir. Ek olarak bu konuda herhangi bir bilgisi olmadığını ifade eden (n=3) katılımcılar da bulunmaktadır. Kübizm’i çocukların gelişimsel becerilerini geliştirmede bir araç olarak kullanılabileceğini belirten bazı öğretmenlerin ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

K15: *“Bence Kübist sanatçılar ve eserleri çocukların üç boyutlu düşünme becerilerini ve şekillerle olan ilişkilerini farklı boyutlara taşıyabilir. Bu da bilişsel ve sosyal duyuşsal gelişimlerini destekleyebilir.”*

K36: *“Yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini desteklemek için kullanılabilir. Picasso’nun tablolarında insanların yüzlerinin standart bir duruşu, şekli yok. Bu tabloları gösterdiğimde ilk başta çok şaşırdılar daha sonra hepsi birbirinden farklı ürünler ortaya çıkardılar.”*

Öğretmenlerin İhtiyaçları

Öğretmenlerin Kübizm’i görsel sanatlar etkinliklerinde bir yöntem olarak kullanmada en önemli ihtiyaçlarını planlama, uygulama ve değerlendirme boyutlarında her bir boyut için birincil-ikincil-üçüncül olarak belirtmeleri istenmiş ve elde edilen veriler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlerin Kübizm’i Görsel Sanatlar Etkinliklerinde Bir Yöntem Olarak Kullanmaya İlişkin İhtiyaçları

Aşama	İhtiyaç Türü	Birincil n	İkincil n	Üçüncül n
Planlamada	Yöntem-teknik	9	5	9
	Uygun materyali seçebilme ya da geliştirme	2	9	5
	Yaratıcılık	7	3	3
	Özgünlük	3	6	1
	Estetik gelişim	2	2	4
	Sanat akımları, sanat tarihi, sanatçılar ve sanat eserlerini öğrenme süreçlerine entegre etme	10	6	6
	Sanatı farklı becerileri geliştirmede bir araç, yöntem olarak kullanabilme	6	9	5
	Diğer etkinliklerle bütünleştirme	4	4	4
Uygulamada	Çocukların ilgisini çekme	8	9	3
	Çocukların aktif katılımını sağlama	4	3	7
	Çocukların özgün ürünler ortaya koyabilmeleri konusunda onları destekleme	22	7	5
	Yönergeleri uygun bir şekilde verebilme	5	4	1
	Diğer: Eğitim planlarına entegre etme	0	0	1
Değerlendirmede	Yöntem-teknik	20	4	2
	Dokümantasyon süreci	9	9	4
	Yeniden planlamalar için elde edilen verileri tasnifleme	12	10	7

Tablo 2 incelendiğinde öğretmenlerin planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarında pek çok ihtiyaç duyduğu konu olduğu görülmektedir. Öğretmenler, her bir boyutta kendileri için en önemli ihtiyaçları belirtmişlerdir.

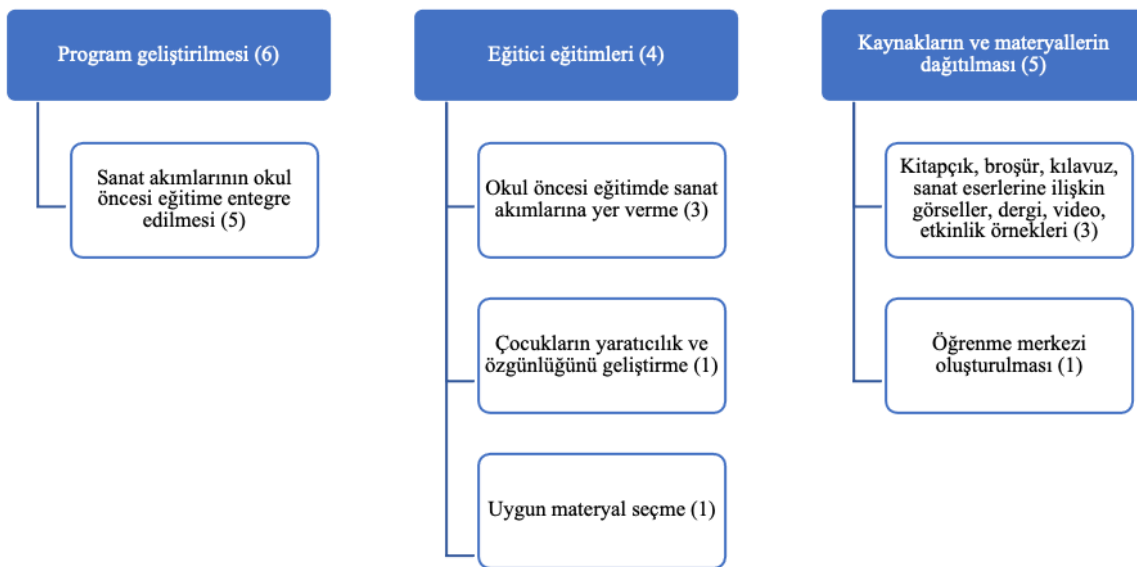
Planlama boyutunda birincil ihtiyaç olarak “Sanat akımları, sanat tarihi, sanatçılar ve sanat eserlerini öğrenme süreçlerine entegre etme” (n=10); ikincil ihtiyaç olarak “Uygun materyali seçebilme ya da geliştirme” (n=9) ile “Sanatı farklı becerileri geliştirmede bir araç, yöntem olarak kullanabilme” (n=9); üçüncül ihtiyaç olarak “Yöntem-teknik” bakımından en çok ihtiyaçlarının olduğu belirtilmiştir. Uygulama boyutunda birincil ihtiyaç olarak “Çocukların özgün ürünler ortaya koyabilmeleri konusunda onları destekleme” (n=22); ikincil ihtiyaç olarak “Çocukların ilgisini çekme” (n=9); üçüncül ihtiyaç olarak ise “Çocukların aktif katılımını sağlama” (n=7) bakımından en çok belirtilen ihtiyaçlar olduğu tespit edilmiştir. Değerlendirme boyutunda birincil ihtiyaç olarak “Yöntem-teknik” (n=20); ikincil ve üçüncül ihtiyaç olarak ise en çok “Yeniden planlamalar için elde edilen verileri tasnifleme” (n=10; n=7) ifade edilmiştir.

Genel olarak bakıldığında öğretmenlerin en çok ihtiyaç duydukları alanların sırasıyla uygulama aşamasında “Çocukların özgün ürünler ortaya koyabilmeleri konusunda onları

destekleme" (n=22); değerlendirme aşamasında "Yöntem-teknik" (n=20) ve planlama aşamasında "Sanat akımları, sanat tarihi, sanatçılar ve sanat eserlerini öğrenme süreçlerine entegre etme" (n=10) olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte öğretmenler en önemli ihtiyaçlarının yanı sıra genellikle planlama, uygulama ve değerlendirme basamaklarının tümünde çeşitli ihtiyaçlarının olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin Önerileri

KYSEP İhtiyaç Analizi Formu'nun en sonunda yer alan "öneriler" kısmında 10 öğretmen bu konudaki önerilerini ifade etmiştir. Öğretmenlerin verdikleri öneriler Şekil 8'de belirtildiği gibi üç kategoride incelenmiştir.

Şekil 8. Öğretmenlerin görsel sanatlar etkinliklerinde bir yöntem olarak Kübizm'i kullanma kapsamındaki beklentilerine yönelik önerileri

Şekil 8 incelendiğinde öğretmenlerin bu konuda program geliştirilmesi (n=6), eğitici eğitimleri (n=4) verilmesi, kaynakların ve materyallerin dağıtılması (n=5) bakımından öneriler sunduğu görülmektedir. Program geliştirilmesi kapsamında sanat akımlarının okul öncesi eğitime entegre edilmesi (n=5); eğitici eğitimlerinde okul öncesi eğitimde sanat akımlarına yer verme (n=3), çocukların yaratıcılık ve özgünlüğünü geliştirme (n=1), uygun materyal seçme (n=1) konularında vurgu yapılmıştır. Kaynakların ve materyallerin dağıtılması kategorisi kapsamında ise okullara kitapçık, broşür, kılavuz, sanat eserlerine ilişkin görseller, dergi, video, etkinlik örnekleri (n=3) gönderilmesi ve sınıflarda öğrenme merkezi oluşturulmasına (n=1) yönelik önerilere yer verilmiştir. Okul öncesi eğitimde görsel sanat etkinliklerinde bir yöntem olarak Kübizm'i kullanma kapsamındaki beklentilerine yönelik bazı öğretmenlerin önerileri aşağıda sunulmuştur:

K16: "Sınıflarda buna yönelik materyallerin olduğu bir alan oluşturmak için MEB destekli bir çalışma yapılabilir. Materyallerin, etkinliklerin çeşitlendirilmesi ve bunlara erişimin artırılması..."

K26: "Sanat akımının planlarımızda yer alması. Ünlü ressamların ve eserlerinin tanıtılmasının sağlanması. Sergi vb. sanatsal faaliyetlere bol bol yer verilmesi..."

K42: "Yaklaşım hakkında öğretmenleri bilgilendirici broşür, dergi, video vb. dağıtılabilir. Sanat akımının çocuklar üzerindeki değişim ve gelişmelerin kaydedilip programda gerekli değişimlerin yapılması sağlanabilir. Etkinlik örnekleri bir kılavuz dâhilinde hazırlanıp tüm il, ilçe ve köylere kadar ulaştırılabilir."

Örnek alıntılara da bakıldığında öğretmenlerin görsel sanatlar etkinliklerinde bir yöntem olarak Kübizm'i kullanma kapsamındaki beklentilerine yönelik önerilerinin daha çok kendi ihtiyaçlarının giderilmesi bakımından yapılabileceklerle ilişkin öneriler olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda öğretmenlerin sanat akımlarının okul öncesi eğitime entegre edildiği, çocukların farklı gelişimsel becerilerini desteklemede çeşitli yöntem, teknik ve materyaller kullanılarak çalışmalar gerçekleştirebilecekleri programlara ve bu programların nasıl uygulanacağına yönelik eğitimler almaya ihtiyaç duydukları belirlenmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun lisans programında görsel sanatlar eğitimine yönelik aldıkları dersleri sanat etkinliklerini planlamada yetersiz buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Yetersiz bulma nedenlerini ise en çok öğretim elemanının dersi yürütme süreci, uygulama ve okul öncesi eğitime uyarlama bakımından eksikliklerle ilişkilendirdikleri görülmüştür. Okul öncesi öğretmenleriyle (Özkan ve Girgin, 2014; Şahin, 2020) ve öğretmen adaylarıyla (Aydoğdu ve Ayanoglu, 2020) yapılan diğer araştırmalarda da katılımcıların lisans programında yer alan sanat eğitimi içerikli dersleri yetersiz buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda okul öncesi öğretmenliği lisans programlarındaki görsel sanatlar eğitimine ilişkin derslerin yürütülmesiyle ilgili sorunların öne çıktığını söylemek mümkündür. Öğretmenlerin lisans öğrenimleri boyunca aldıkları eğitimin sanat uygulamalarına yansıdığı (Erkut, 2016) göz önünde bulundurulduğunda lisans programında yer alan sanat eğitimi içerikli derslerdeki eğitimsel aksaklıkların giderilmesi ve bu kapsamda öğretmen yetiştirmede niteliğin artırılması oldukça önemlidir.

Okul öncesi eğitimde görsel sanatlara öğretmenlerin çoğunun eğitim programlarında bazılarının ise sınıfın tasarımı ve düzenlemesinde yer verdiğini belirttiği tespit edilmiştir. Eğitim programlarında yer verdiklerini ifade eden öğretmenlerin çoğunun ince motor beceri geliştiren çalışmalar gerçekleştirmede kullandıklarını belirttikleri görülmüştür. Çok az sayıda öğretmen ise sınıfın tasarımı ve düzenlenmesinde yer verdiğini belirtmiş, bu kapsamda öğrenme merkezlerinde ve sınıf süslemelerinde kullandıklarını ifade etmiştir. Bu bulgular alanyazında yer alan araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir (Avcı ve Sağsöz, 2018; Bulut, 2020; Erkut, 2016; Fırat, 2023; Ünal, 2018).

Sanat akımları konusunda öğretmenlerin çoğunluğunun kendilerini yeterli bulmadığı, bazılarının yeterli olduğunu düşündüğü, çok az bir kısmının ise yalnızca bilgisinin olduğu yönünde görüş bildirdiği görülmüştür. Kendisini herhangi bir sanat akımında yeterli gören öğretmenlerin ise en çok Kübizm akımını belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda, çok az sayıda olmasına karşın öğretmenlerin diğer akımlara kıyasla en çok Kübizm akımı hakkında ön bilgileri olduğu yönünde kendilerini değerlendirdikleri ifade edilebilir. Yazıcı, Yaman-Baydar ve Pınarcık'ın (2016) yaptığı çalışmada, öğretmenlerin tamamının sanatla ilgilenilmesi gerektiğini ifade ettiği, sanatla ilgili tanımları kullanmaya çalıştıkları, farklı sanat dallarını özellikle de görsel sanatları ve alt dallarını bildikleri; çoğunun sanatla uğraştığı ya da uğraşmak istediği tespit edilmiştir. Bu durum, okul öncesi öğretmenlerinin sanatın önemi ve etkileri bakımından bilinçli ve bu konuda gelişime açık oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, herhangi bir sanat akımı, sanatçıları ve eserlerini çocuklara tanıttıklarını belirtmiştir. Çocuklara tanıttıkları sanatçılar arasında en çok Pablo Picasso'nun yer aldığı; bu durumun da kendilerini daha çok yeterli gördükleri Kübizm akımına ilişkin yanıtlarıyla örtüşmesi dikkat çekici bir bulgudur. Öğretmenlerin sanat akımları, sanatçılar ve eserleri konusunda yeterli bilgi ve farkındalıklarının olması, programlarında bu konulardaki çalışmalarını arttırmaları açısından oldukça önemlidir. Araştırmada elde edilen diğer bulgularda da belirtildiği gibi öğretmenlerin bu konuda bilgi ve deneyim sahibi olma, okul öncesi eğitime uyarılma, örnek çalışmalar ve materyaller bakımından desteklenme ihtiyaçları da bu bulguyla örtüşmektedir. Bu kapsamda, öğretmenlerin daha çok bilgisi olduğu konularda uygulamalara yer verdiği, sanatla ilgili bilgi düzeylerinin artırıldığında çocukları sanatla karşılaştırma konusunda daha fazla çalışmaya yer verebileceği söylenebilir. Novakovic'in (2015) yaptığı çalışmada da okul öncesi öğretmenlerinin sanat tarihi bakımından bilgi düzeylerine ilişkin tutumlarıyla sanat etkinliklerinde sanat eserlerine yer verme sıklığının ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Erku'tun (2016) yaptığı çalışmada öğretmenlerin kişisel ilgileri ya da lisans süresince aldıkları eğitimin, sanat çalışmalarına yansıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Eğitim programlarında Kübizm akımına yer verme durumları bakımından öğretmenlerin büyük çoğunluğunun sanat etkinliklerinde, bir kısmının sanat merkezinde, bazılarının hem sanat etkinliklerinde hem de sanat merkezinde yer verdiği, bazılarının ise hiçbir şekilde yer vermedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Sanat etkinliklerinde yoğunluk sırasıyla sanatçılar ve eserleri, yaratıcılığı destekleyen çalışmalar, etkinlik kağıdı, portre çalışmaları; sanat merkezinde ise sanatçılar ve eserleri, çalışma sayfaları, çocukların ürünleri aracılığıyla yer verdiklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin sayısı göz önünde bulundurulduğunda, Kübizm sanat akımı aracılığıyla çocukların üst

düzye düşünme becerilerini ve sanatsal gelişimlerini desteklemek üzere yapılan çalışmalara çok az sayıda öğretmen yer verdiğini belirttiğini söylemek mümkündür.

Öğretmenler, Kübizm'i çocukların gelişimsel becerilerini desteklemede bir araç olarak kullanma bakımından; sırasıyla en çok sanatsal gelişim, bilişsel gelişim, sosyal duygusal gelişim, ince motor gelişim, dil gelişimi alanlarıyla ilişkilendirmiştir. Öğretmenlerden bazılarının ise bu konuda bilgilerinin olmadığı görülmüştür. Sonuç olarak öğretmenlerin Kübizm sanat akımıyla gelişim alanları arasındaki bağlantıları kurabildiği, Kübizm'in felsefesi ve sanat eserlerinin özellikleri göz önünde bulundurularak geliştirilecek etkinliklerin öncelikle sanatsal, ardından bilişsel beceriler olmak üzere tüm gelişim alanlarına katkı sağlayabileceğine yönelik farkındalıklarının olduğuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin Kübizm'i görsel sanatlar etkinliklerinde bir yöntem olarak kullanmada planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde pek çok ihtiyaçlarının olduğu; bu konuda desteğe ihtiyaç duydukları belirlenmiştir. En çok ihtiyaç duydukları alanların sırasıyla uygulama aşamasında "Çocukların özgün ürünler ortaya koyabilmeleri konusunda onları destekleme"; değerlendirme aşamasında "Yöntem-teknik" ve planlama aşamasında "Sanat akımları, sanat tarihi, sanatçılar ve sanat eserlerini öğrenme süreçlerine entegre etme" olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin kendi ihtiyaçlarının giderilmesi adına neler yapılabileceğine ilişkin bu konuda program geliştirilmesi, eğitici eğitimlerinin verilmesi, kaynakların ve materyallerin dağıtılması bakımından öneriler sunduğu görülmektedir. Program geliştirilmesi kapsamında sanat akımlarının okul öncesi eğitime entegre edilmesi üzerine vurgu yapılmış; eğitici eğitimlerinde ise okul öncesi eğitimde sanat akımlarına yer verme, çocukların yaratıcılık ve özgünlüğünü geliştirme, uygun materyal seçme konularında eğitici eğitimleri verilmesi yönünde görüş bildirmişlerdir. Kaynakların ve materyallerin dağıtılması kapsamında ise okullara kitapçık, broşür, kılavuz, sanat eserlerine ilişkin görseller, dergi, video, etkinlik örnekleri gönderilmesi ve sınıflarda öğrenme merkezi oluşturulmasına yönelik önerilere yer verilmiştir.

Özetle, öğretmenlerin sanat akımları, sanat tarihi, sanatçılar ve eserleri konusunda yeterli düzeyde bilgiye sahip olmadıkları; bu alanı okul öncesi eğitime entegre etme ve nitelikli uygulamalar yoluyla çocukların çeşitli becerilerini geliştirme konusunda istekli olmalarına karşın pek çok bakımdan desteğe ihtiyaç duydukları sonucunda ulaşılmıştır. Öğretmenlerin verdikleri yanıtlar doğrultusunda çocuklarla yapılabilecek çalışmalarda Kübizm sanat akımı başta olmak üzere sanat akımları, sanatçılar ve eserlerine yer vererek programlar geliştirilmesi, bu programlara ilişkin eğitici eğitimlerine yer verilmesi, geliştirilen kaynaklar ve materyallere erişimlerinin sağlanması bakımından ihtiyaçlarının olduğu ortaya konmuştur.

Araştırma sonuçları göz önünde bulundurularak uygulamaya, lisans programına ve araştırmacılara yönelik önerilere aşağıda yer verilmiştir:

1. Lisans eğitimi boyunca verilen görsel sanatlar eğitimi içeriğine yönelik derslerde sanat tarihi, sanat dalları, sanat akımlarına yönelik teorik ve uygulamalı çalışmaların nitelik ve niceliğin artırılması önerilebilir. Derslerde sanatçılar ve eserlerine yönelik çocuklarla yapılabilecek çalışmaları planlama, uygulama ve değerlendirme basamaklarının her biri için örnek uygulamalara da yer verilerek öğretmen adaylarının deneyim kazanmalarına ilişkin fırsatlar yaratılabilir.
2. Okul öncesi öğretmenlerinin sanat tarihi, sanat dalları, sanat akımlarına yönelik kişisel gelişimlerini desteklemek, bu öğrenmelerini okul öncesi eğitime entegre edebilecek mesleki yetkinliklerini geliştirmek amacıyla hizmet içi eğitimler verilebilir.
3. Okul öncesi çocuklara yönelik sanat akımlarını bir yöntem olarak kullanarak çocukların var olan yeteneklerinin ortaya çıkarılması ve desteklenmesi, bilgi ve farkındalıklarının artırılması, yaratıcılık, eleştirel düşünme, üç boyutlu düşünme, estetiksel gelişim gibi pek çok üst düzey düşünme becerilerinin desteklenmesini temel alan; okul öncesi eğitimde kalitenin artırılması ve 21. yüzyıl gereklerine uygun bireyler yetiştirilmesi bakımından önemli katkılar sunabilecek programlar geliştirilmeli; bu programların çocuklar üzerindeki etkileri incelenmelidir.
4. Daha geniş çalışma gruplarında, okul öncesi öğretmenlerinin programlarında görsel sanat etkinliklerinde hangi sanat akımlarına, sanatçılara, eserlere ne şekilde ve ne sıklıkta yer verdikleri, yapılan çalışmaların niteliği ve öğretmenlerin bu alandaki ihtiyaçları incelenebilir.

Kaynaklar

- Aydoğdu, F. & Ayanoglu, M. (2020). Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat etkinlikleri konusundaki görüşlerinin öğretmenlik uygulaması kapsamında incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(2), 699-726.
- Aykanat, E. (2018). *Okul öncesi öğretmenlerinin sanat eğitimine yönelik tutumlarını belirlemek üzere ölçek geliştirme çalışması*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Aylward, K., Hartley, S., Field, T., Greer, J. & Vega-Lahr, N. (1993). An art appreciation curriculum for preschool children. *Early Child Development and Care*, 96(1), 35-48. <https://doi.org/10.1080/0300443930960105>
- Avcı, C. & Sağsöz, G. (2018). Okul öncesi eğitimde görsel sanat etkinliklerinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(2), 403-412. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.347947>
- Bayraktar, İ. (2019). *Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesinde sanat eğitimine yönelik görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

- Bulut, A. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin sanat ve yaratıcılık kavramlarına ilişkin algıları. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(3), 913-920.
- Cohen, R. J. & Swerdlik, M. E. (2009). *Psychological testing and assessment: An introduction to tests and measurement* (7. b.). USA: Mayfield.
- Creswell, J. W. (2018). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (M. Bütün & S. B. Demir, Çev. Ed.). Ankara: Siyasal.
- Çelik, M. & Yazar, A. (2009). Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan sanat etkinliklerinde kullanılan yoğurma maddelerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Sanat Dergisi*(16), 45-51.
- Eckhoff, A. (2008). The importance of art viewing experiences in early childhood visual arts: The exploration of a master art teacher's strategies for meaningful early arts experiences. *Early Childhood Education Journal*, 35(5), 463-471. <http://dx.doi.org/10.1007/s10643-007-0216-1>
- Eglinton, K. A. (2003). *Art in the early years*. New York: Routledge Falmer.
- Epstein, A. S. (2001). Thinking about art: Encouraging art appreciation in early childhood settings. *Young Children*, 56(3), 38-43. <https://www.jstor.org/stable/42727947> sayfasından erişilmiştir.
- Erdem, Ç. (2019). *Türkiye'de okul öncesi eğitim kurumlarında sanat temelli etkinliklerin görsel sanatlar eğitimi doğrultusunda değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Erkut, D. (2016). *Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan sanat etkinliklerine ilişkin öğretmen görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Fırat, Y. (2023). İnternet ortamındaki çocuklara yönelik sanat etkinliklerinin yaratıcılık bakımından incelenmesi. *International Primary Education Research Journal*, 7(1), 25-33. <https://doi.org/10.38089/iperj.2023.128>
- Finnegan, J. E. E. (2001) Looking at art with toddlers. *Art Education*, 54(3), 40-45. <https://doi.org/10.1080/00043125.2001.11653448>
- Gökdemir, M. A. (2019). Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sanat etkinliklerinde karşılaşılmış oldukları sorunlar ve çözüm önerileri (Mardin örneği). *SDU International Journal of Educational Studies*, 6(2), 1-14. <https://doi.org/10.33710/sduijes.566885>
- Hızal, A. Y. (2017). *Okul öncesi öğretmenlerinin görsel sanatlara ve sanat etkinliğine yönelik tutumlarının incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Kaymak, M. N. & İlden, S. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesinde sanat eğitimi anlayışına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 9(18), 21-29.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (2016). *Veri toplamaya odaklanmak ve veri toplamayı sınırlamak: Anlamlı bir başlangıç* (S. Akbaba-Altun & A. Ersoy, Çev. Ed.). Ankara: Pegem.

- Novakovic, S. (2015). Preschool teacher's role in the art activities of early and preschool age children. *Croatian Journal of Education*, 17(1), 153-163. <https://doi.org/10.15516/cje.v17i0.1497>
- Özkan, B. & Girgin, F. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin görsel sanat etkinliği uygulamalarının değerlendirilmesi. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(4), 79-85. <https://doi.org/10.17339/ejovoc.97606>
- Park, S., Lee, J. M., Baik, Y., Kim, K., Yun, H. J., Kwon, H., Jung, Y. K. & Kim, B. N. (2015). A preliminary study of the effects of an arts education program on executive function, behavior, and brain structure in a sample of nonclinical school-aged children. *Journal of Child Neurology*, 30(13), 1757-1766. <https://doi.org/10.1177/0883073815579710>
- Parlakıyıldız, B. & Yıldızbaş, F. (2006). Okul öncesi sanat etkinliklerinde artık materyallerin kullanılmasına ilişkin öğretmen görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 39-49.
- Samsun, M. & Güven, İ. M. V. N. (2022). Sanat eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri üzerine etkileri. *İdil*, 99, 1597-1608. <https://doi.org/10.7816/idil-11-99-06>
- Savva, A. (2003). Young pupils' responses to adult works of art. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 4(3), 300-313. <https://doi.org/10.2304/ciec.2003.4.3.6>
- Şahin, D. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin görsel sanat etkinliklerine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 10(21), 71-85. <https://doi.org/10.16950/iujad.676880>
- Tezel, M. (2015). 2007-2014 yılları arasında okul öncesi öğretmenleri tarafından hazırlanmış görsel sanat eğitimi etkinlikleri yönergelerinin okul öncesi görsel sanat eğitimi ölçütlerine göre incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- United Nations. (1989). *Convention on the rights of the child*. New York: United Nations.
- Ünal, F. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin çocukların sanat çalışmalarını değerlendirmesi. *Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat*, 3(4), 49-71.
- Yazıcı, E., Yaman-Baydar, I. & Pınarcık, Ö. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin sanata ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 74-88. <https://doi.org/10.19160/e-ijer.80596>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- YÖK. (2018). *Okul öncesi öğretmenliği lisans programı*. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Okul_Oncesi_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf sayfasından erişilmiştir.

Extended Summary

It is very important to know the views, knowledge and awareness levels, and current practices of educators in providing qualified art education opportunities for children (Novakovic, 2015, p. 154). In many studies examining the art activities that teachers include in their curricula, it has been revealed that they generally prefer stereotypical activities such as cutting and pasting, tearing and pasting, activity pages, and painting limited areas (Avcı and Sağsöz, 2018; Bulut, 2020; Erkut, 2016; Ünal, 2018). However, art activities include much more than these activities. Many art activities planned by educators to support children's development are actually insufficient to provide educational and developmental benefits (Eglinton, 2003).

In our country, there are many studies (Avcı and Sağsöz, 2018; Aykanat, 2018; Bayraktar; 2019; Çelik and Yazar, 2009; Gökdemir, 2019; Hızal, 2017; Kaymak and İlden, 2016; Parlakyıldız and Yıldızbaş, 2006; Tezel, 2015) examining preschool teachers' current practices, opinions and attitudes towards art activities. However, there is no research examining how they have included any art movement, artists and their works in their curricula in art activities. In addition, it was observed that activities supporting the ability to recognise, examine, evaluate and aesthetic development of a work of art are not frequently included. This situation shows that there are needs in our country in terms of art education practices in early childhood. In this context, firstly, it is necessary to identify the existing needs of teachers, and then necessary studies should be carried out to meet the identified needs. In the light of the literature review, this study aims to examine how preschool teachers include art movements, artists and works, especially Cubism, in their curricula and to determine their needs in this context. In this direction, the problem statement of the research is "What are the needs of preschool teachers for using Cubism as a method in visual arts activities?".

This research, which aims to reveal the existing needs of preschool teachers regarding visual arts education in depth in the dimension of art movements, was conducted with a case study design from qualitative research methods. The study group of the research consisted of 43 preschool teachers working as group teachers at independent kindergartens affiliated to the Turkish Ministry of National Education in the centre of Kars province in 2022-2023 academic year spring term with convenience sampling. Club teachers were not included in the study group due to their differences in planning and implementation processes. Semi-structured interview technique was used in the study. "Art Education Curriculum with Cubist Approach (AECCA) Needs Analysis Form" developed by the researchers was used as a data collection tool. The AECCA Needs Analysis Form consists of two parts. In the first part, there are eight questions aiming at determining the personal information of the teachers, and in the second part, there are six questions aiming at determining the educational needs of the teachers. In the analysis of the data, content analysis was performed using MAXQDA software; and in the process of

coding the data, the "coding within a general framework" type was preferred, as it provides an integrated perspective. Firstly, codes were created, categories were formed from codes and themes were formed from categories. Considering the coding reliability during the analysis process, reliability in terms of time and inter-coder reliability were examined and it was concluded that the reliability was quite high.

In the light of the findings obtained in the study, it was concluded that the majority of the teachers found the courses they took in the undergraduate program for visual arts education inadequate in planning art activities. The reasons for finding them insufficient were found to be mostly related to the deficiencies in terms of the instructor's process of conducting the course, implementation and adaptation to preschool education. These findings coincide with similar research findings in the literature (Aydoğdu and Ayanoglu, 2020; Özkan and Girgin, 2014; Şahin, 2020). In this direction, studies can be carried out to increase the quality and quantity of theoretical and practical studies on art history, art branches, art movements in the courses related to the content of visual arts education in the undergraduate program.

Most of the teachers stated that they included visual arts in their curricula (mostly in performing activities that support fine motor skills), very few of them included visual arts in the design and management of the classroom (in learning centres, classroom decorations). In other studies conducted in our country, it was also observed that teachers generally included activities supporting fine motor skills in art activities (Avcı and Sağsöz, 2018; Bulut, 2020; Erkut, 2016; Firat, 2023; Ünal, 2018).

Most of the teachers found themselves inadequate in terms of art movements, the teachers who found themselves adequate in any art movement mostly mentioned Cubism. The question of "which artists and works are introduced to the children" is asked to the teachers, they replied it as Pablo Picasso. This coincides with their responses regarding the Cubism movement, in which they consider themselves more competent. It is important for teachers to have sufficient knowledge and awareness in order to increase their work on these issues in their curricula (Erkut, 2016; Novakovic, 2015).

The majority of the teachers stated that they included Cubism in art activities (artists and their works, works supporting creativity, activity sheets, portrait works), some of them included it in the art centre (artists and their works, worksheets, children's products), some of them included it both in art activities and in the art centre, and some of them did not include it at all. Compared to the number of teachers in the study group, it is possible to say that very few teachers stated that they included activities supporting children's high-level thinking skills and artistic development through Cubism.

It was observed that the teachers associated Cubism as a tool to support children's developmental skills with skills related to artistic development, cognitive development, social emotional development, fine motor development and language development, respectively. Some of them stated that they had no information on this subject. These findings suggest that teachers were able to establish connections between the Cubism art movement and developmental areas, and that they were aware that Cubist art activities could support cognitive skills such as visual-spatial skills, three-dimensional thinking and holistic development, especially artistic development.

It was concluded that the most important needs of the teachers in using Cubism as a method in visual arts activities were "Supporting children to produce original products" at the implementation stage, "Method-technique" at the evaluation stage and "Integrating art movements, art history, artists and works of art into learning processes" at the planning stage. When the suggestions of the teachers were examined, it was seen that they mostly listed following suggestions to meet their own needs: developing curricula on this subject, providing trainings for trainers, distributing resources and materials. In this direction, curricula helping develop and support different skills using art movements as a method for preschool children can be developed, and the effects of these curricula on various skills can be examined.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve yazılı hâle getirilmesinde araştırmacılar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan ve veri toplama aracında yer alan sorulara içtenlikle yanıt veren okul öncesi öğretmenlerine teşekkürlerimizi sunarız.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, Gazi Üniversitesi Etik Komisyonunun 25.05.2022 tarih ve E-77082166-302.08.01-366762 sayılı onayı ile yürütülmüştür.